

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้เริ่มดำเนินการสำรวจการย้ายถิ่นของประชากรขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2517 โดยทำการสำรวจเฉพาะการย้ายถิ่นของประชากรเข้าสู่กรุงเทพมหานคร ต่อมาระหว่างปี พ.ศ. 2526-2533 ได้ขยายขอบข่ายการสำรวจออกไปยังจังหวัดต่างๆที่อยู่ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร และจังหวัดที่อยู่ในส่วนภูมิภาคซึ่งกำหนดให้เป็นเมืองหลักในการพัฒนาและเนื่องจากผลของการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ที่มุ่งเน้นให้มีการกระจายความเจริญจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาค และส่งเสริมให้มีการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมในภูมิภาค ทำให้ประชากรในภูมิภาคต่างๆ มีการอพยพย้ายถิ่นเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการย้ายถิ่นของประชากรในเขตชนบทเข้ามาหางานทำในเขตเมือง

ฉะนั้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ขยายขอบข่ายการสำรวจการย้ายถิ่นของประชากรให้ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศและกำหนดให้มีการสำรวจทุกๆ 2 ปีเรื่อยมาจนกระทั่ง พ.ศ. 2540 ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของประชากรอย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง สามารถนำไปใช้ประกอบในการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนเกี่ยวกับการกระจายตัวและการตั้งถิ่นฐานของประชากรในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาโครงการต่างๆ และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการย้ายถิ่นของประชากร

ภายหลังการสำรวจใน พ.ศ.2540 โครงการนี้หยุดลงชั่วคราว สำนักงานสถิติแห่งชาติได้เริ่มดำเนินการใหม่ใน พ.ศ.2545 โดยสำรวจพร้อมกับโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ 2 (เม.ย.-มิ.ย.2545) และไตรมาสที่ 4 (ต.ค.-ธ.ค.2545) สำหรับรายงานผลการสำรวจฉบับนี้ เป็นผลของการสำรวจที่ดำเนินการในไตรมาสที่ 4

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการสำรวจ เพื่อรวบรวมข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของประชากรในช่วงระยะเวลา 5 ปี ก่อนการสำรวจ ซึ่งได้แก่

- 1) ข้อมูลพื้นฐานทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ย้ายถิ่นและผู้ไม่ย้ายถิ่น เช่น อายุ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ สถานภาพการทำงาน เป็นต้น
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับการย้ายถิ่น เช่น จำนวนผู้ย้ายถิ่น ทิศทางและกระแสนการย้ายถิ่น รูปแบบการย้ายถิ่น เหตุผลของการย้ายถิ่น การส่งเงินหรือสิ่งของกลับของผู้ย้ายถิ่น เป็นต้น

การดำเนินการสำรวจ

การสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร พ.ศ. 2545 ครั้งนี้ได้ดำเนินการสำรวจพร้อมกับการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสที่ 4 ในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2545 พร้อมกันทุกจังหวัดทั่วประเทศ ประชากรที่อยู่ในขอบข่ายการสำรวจคือ บุคคลที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนส่วนบุคคลและครัวเรือนพิเศษทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล จำนวนครัวเรือนที่อยู่ในข่ายการสำรวจมีทั้งสิ้นประมาณ 79,560 ครัวเรือน โดยกระจายอยู่ในชุมชนอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง ซึ่งมีทั้งสิ้น 5,796 ชุมชนอาคาร/หมู่บ้านตามภาคและเขตการปกครองทั่วประเทศ

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ครัวเรือนหรือสมาชิกในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างโดยพนักงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

การปิดตัวเลข

ในตารางสถิติ ผลรวมของแต่ละจำนวนอาจไม่เท่ากับยอดรวม ทั้งนี้เนื่องมาจากการปิดตัวเลขทศนิยมของแต่ละจำนวนให้เป็นจำนวนเต็ม

การเสนอผล

การเสนอผลในตารางสถิติจะเสนอในระดับภาค รวมทั้งหมด 5 ภาคคือ กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้